

Beuk gerust, maar doe het veilig

Gehoorbescherming is nodig, daar zal iedereen het over eens zijn. Maar slechts weinigen gebruiken ook daadwerkelijk gehoorbeschermers. Daarom komt percussionist Marnix Stassen hier met een verhaal over zijn eigen ervaringen op dit gebied, en een hele lijst met nuttige tips. Een 'oorgetuige' verslag van iemand die ervan overtuigd is dat gehoorbescherming voor muzikanten en zeker voor drummers absoluut noodzakelijk is.

door Marnix Stassen

Wat ik niet ga doen: je vertellen dat mét gehoorbescherming alles beter klinkt; je om de oren slaan met tabellen en grafieken waaruit blijkt dat je met het volume van een paar bescheiden gespeelde bekkens en dito snare een heel weeshuis in 3,57 minuten doof kunt krijgen; je een uitgebreid overzicht en vergelijkend warenonderzoek van alle oorkappen en otoplastieken voorschotelen.

Dat laatste had ik overigens graag gedaan. Maar al snel kwam ik erachter dat ik nooit op een Consumentenbondmanier een eerlijke vergelijking zou kunnen maken. Je zult het met mijn persoonlijke praktijkervaring moeten doen. Wat ik wél probeer te doen: zeltjes winnen...

Fluittoon

In mijn eerste funkbandje maakte ik al kennis met de knetterende snare van de drummer. Retetrak en keihard. Na het eerste optreden;

mijn handen stuk (nog geen conga-techniek) en een zeer interessante fluittoon die mij nog lang gezelschap hield. Ik dacht meteen: hier moet ik mijn vak van maken. Ik heb in dat bandje drie dingen gedaan: beter leren spelen, gevraagd of het allemaal wat zachter kon, én oordopjes bij de drogist gekocht.

Schuimrubber dopjes

Maar het bandje ging nooit zachter spelen. Dus wapende ik me met de welbekende gele schuimplastic oordopjes. Niet ideaal. Als ze goed afsloten, hoorde ik te weinig (ik zong ook koortjes mee), ze werden vies, ze raakten kwijt, en ik kreeg ze bepaald niet gemakkelijk in en uit mijn oren.

Ik probeerde ook nog bolletjes was (onder meer van het merk

Orophax). Die sloten ook te goed af. Het gaat om de muziek, nietwaar? Wél ideaal voor op- en afbouwen en ongestoord uitslapen.

Tandpasta

Tenslotte, omdat ik nou eenmaal van goede spullen hou, spaarde ik een setje op maat gemaakte Tympro's (zogenaamde otoplastieken onder de officiële naam Tympro Sound Safe van Tympanitech) bij elkaar. Met schone oren toog ik naar een speciaalzaak in gehoorapparaten. Van mijn oren (gehoorgang) werd een afdruk gemaakt met behulp van een soort tandpasta. Tien minuten niet praten en stilzitten. In een gehoorzaak. Dus, als je gaat, neem een krant mee (Slagwerkkrant?) tegen de verveling en zet je telefoon uit; dat komt de pasvorm van je oordopjes ten goede. Drie weken later had ik op maat gemaakte dopjes, die ik gelijk heb verzekerd. En van zowel aanschaf als verzekering heb ik nooit spijt gehad. Ik liet een jaar later een van die dopjes op een festivalpodium vallen. En, ja hoor, onvindbaar. Drie weken later had ik kosteloos weer nieuwe!

Op de pasvorm van die doppen zat een jaar of drie garantie. Ik heb die termijn ruimschoots overschreden. Dat kan, als je maar jaarlijks de pasvorm door de dealer laat controleren. Ondertussen is het tijd geworden voor nieuwe otoplastieken, dus ik ben op onderzoek uit gegaan.

Geïrriteerd

Daaruit blijkt vooral dat er veel meer producten bijgekomen zijn om je oren te beschermen en dat zelfs muziekwinkels (niet op maat gemaakte oordopjes of zogenaamde oorkappen verkopen. Hoera! Om de drempel tot aanschaf en gebruik

Marnix Stassen is percussionist. Hij speelde met De Broeders en Horn of Plenty, bij Mathilde Santing, Lee Towers, Trijntje Oosterhuis en Mieke Stermerdink, en hij deed theatertours met Niet Gesnoeid (Leoni Jansen, Karin Bloemen en Adelheid Roosen) en Lenette van Dongen. Nu speelt hij met Monique Klemann, Carlo de Wijs en Floris. Daarnaast is Marnix Stassen percussieleeraar, studiomuzikant en al jaren fanatiek oordopjesgebruiker.

van bescherming wellicht nog iets te verlagen, zet ik kort wat gevonden zaken op een rijtje.

Ik heb de gele schuimplastic dopjes al genoemd. Ze kosten niks tot bijna niks. Er zijn muzikanten zat die ze met tevredenheid gebruiken.

Daarnaast kun je bij drumwinkels of muziekzaken oordopjes krijgen

van merken als Sonic II of Alpine. De kosten liggen tussen de vijftig en zeventig gulden. Het zijn niet op maat gemaakte oordopjes die volgens mij, afgezet tegen de prijs, best goed hun werk doen. Het nadeel is dat ze niet altijd perfect passen.

Ik heb zelf de Alpines geprobeerd en kreeg ze niet goed in mijn oren. Ik raakte geïrriteerd, gebruikte ze met tegenzin en tenslotte ben ik een van de dopjes kwijtgeraakt. Voor mij dus niet geschikt. Anderen gebruiken ze al tijden zonder problemen.

Vic Firth

Dan zijn er de oorkappen van Vic Firth. Je ziet ze ook bij bouwvakkers. Toch ben ik als goedgelovig consu-

ment geneigd te denken dat deze Vic Firths iets fijner zijn voor muzikanten. Snare, bass en toms klinken lekker vet. Prima om mee te studeren. Kosten: nog geen tachtig gulden.

Ideaal

Vanaf zo'n driehonderd gulden kun je een paar op maat gemaakte oordopjes laten aanmeten. Er zijn inmiddels behoorlijk wat fabrikanten die modellen hebben die geschikt zouden zijn voor muzikanten. Bij het dopje (het vormpje) zelf, is er de keuze tussen harde en zachte modellen. Vaak voert één merk maar één soort, sommige merken laten je de keuze. Ik gebruikte tot nu toe altijd 'harde' dopjes. Bij zweetvorming en bewegingen van de kaak (kauwen, praten, zingen) schijnen zachte doppen prettiger te zijn. Die blijven beter passen. Dit wordt door sommige collega's beaamd.

Dan is er het filter. Eigenlijk het belangrijkste onderdeel van het otoplastiek. Filters met een zogenaamde vlakke dempingkarakteristiek, dempen over alle frequenties ongeveer even veel. Vertaald: het geluid blijft dan het dichtst bij de oorspronkelijke klank, het is alleen wat zachter.

Tympro otoplastieken

Ideaal dus voor muzikanten. Er is een heel scala van filters en instelmogelijkheden verkrijgbaar. Veel merken hebben een speciaal 'muzikantenfilter'.

Te ver

Het beste is om in overleg met de speciaalzaak een bepaalde demping te kiezen en dat in de praktijk uit te proberen. Bijstellen is namelijk mogelijk. Het is dus verstandig om naar een speciaalzaak te gaan die in de buurt van je woonplaats is gevestigd. Leer van mijn fout, dat scheelt veel gedoe. Ik ging letterlijk te ver. Natuurlijk is het 't belangrijkste dat

Sebastiaan Westerveel

Marnix Stassen op het AMP Percussie Festival. Zien we z'n dopjes?

je een goede speciaalzaak vindt waar je op je gemak voelt. Want welk otoplastiek je ook koopt: ze zijn goed, uitgebreid getest en je moet er even mee leren spelen.

Helaas is geen enkele oordop ideaal. Het geluid is met oordopjes altijd minder helder en minder natuurlijk dan zonder. Maar het belang van goed werkende oren (ook over 15 jaar) lijkt me hier niet ter discussie te staan. Dus investeer nou toch in een setje goede oordopjes, nu en later zul je jezelf dankbaar zijn voor het wijze besluit.

In-ear

Een andere manier om de herrie tijdens optredens te beperken, is het gebruik van in-ear-monitors. In-ear-

Sennheiser In-ear-systeem

monitors maken floor-monitors overbodig, rondzingen onmogelijk, en ze zijn (mits goed gebruikt) niet schadelijk. Het omgevingsgeluid komt niet meer binnen en de monitormix hoeft (dus) niet hard. Ik heb het dan overigens wél over de op maat gemaakte versies. Het walk-man-model lijkt me niet aan te raden.

In-ears worden veel gebruikt door professionele coverbands (op een bruiloft kun je dan makkelijker zacht spelen) en in grote zalen zoals Ahoy.

Er zijn losse in-ears, maar ook systemen om het filter van je al aangeschafte otoplastiek aan te sluiten op een monitorsignaaltje. Groot nadeel van deze systemen is dat de prijs een behoorlijke aanschafdrempel kan opwerpen en dat (nog) niet alle speelplekken op in-ears zijn ingesteld.

Rust

Stel dat je tijdens repetities of optredens géén gehoorbescherming wilt gebruiken. Probeer dan vlak daarvoor en daarna wél jezelf te beschermen. Geef je oren rust totdat het 'grote moment' daar is. Mijn werkwijze is als volgt:

- Onderweg naar een optreden zet ik de muziek in de auto niet te hard.
- Ik bouw mijn spullen op met dopjes in. Technici en collega-muzikanten zetten nog wel eens (ik neem aan per ongeluk) de schuiven open, nét op het moment dat je de vleugelmoer oprapt die voor de gitaarversterker of monitor is gevallen.
- Bij de soundcheck is het trouwens ook altijd oppassen (rondzingers e.d.) en keuzes maken. Zo speelde ik laatst in de Melkweg, waar men voor ieder van ons een monitor neerzette. Fijn. Maar daarmee was het aanzetten van de *sidefills* voor ons niet noodzakelijk. Uit dus. De technicus fronste even met zijn wenkbrauwen.
- Heb je echt per se trompet nodig op je monitor? (Ik heb overigens niets tegen de meeste trompettisten.) De snare hoor je als het goed is akoestisch trouwens ook wel.
- Na het optreden wil de dj of de volgende festival-act ook altijd graag van zich laten horen. Napraten doe ik meestal ook niet op het podium. Kortom: doppen in.
- In de auto terug naar huis ook weer géén harde muziek. Tenzij je in slaap dreigt te vallen achter het stuur. Dan is alles geoorloofd! ■

Websites voor meer informatie

Algemeen

www.hearnet.com <<http://www.hearnet.com>>
<http://utopia.knoware.nl/users/mier/geluid2.html#gehoorbeschermers>

Websites van merken gehoorbeschermers

Alpine: www.alpine.nl
Otosafe Stopps: www.otosafe.nl
Audique: www.audique.nl
Reduson: www.gehoorbeschermers.nl
Tympanitech: www.tympro.nl/nl/
Vic Firth: www.vicfirth.com
Comfoor: <http://gehoorbescherming-ned.nl>

Speciaalzaken Gehoorbescherming

Zoek in de Gouden Gids onder 'gehoorbeschermingsartikelen'.

Lees ook het artikel *Het gehoor, deel 3*, in de serie *Slagwerkerspijnen van Hugo Pinksterboer - Slagwerkkrant 50 (1992)*.